

Lehetőség Vegyes vállalatok

Az export fokozására, kooperációk kiépítésére kínálkozó lehetőség, hogy magyar vállalatok külföldi partnerekkel vegyes vállalatokat létesítsenek a közös érdekeltég alapján. A Külkereskedelmi Minisztérium értékelése szerint eddig még nem sok vállalat élt ezzel a lehetőséggel, bár a mai gazdasági körülmények, a nehéz értékesítési feltételek sem kedveznek az ilyenfajta piaci munkának. Vegyes vállalatot — akár kereskedelmi, termelő vagy szolgáltató feladatkörrel — csak ott érdemes létrehozni, ahol hosszabb távon is kilátás van az üzlet jövedelmezőségére.

A KGST-tagországokban Bővül a közszükségleti cikkek forgalma

A KGST titkársága adatokat közölt arról, hogyan alakult a tagországok között a közszükségleti cikkek kereskedelmi forgalma. Az adatok arról tanúskodnak, hogy különösen gyorsan bővül a tartós fogyasztási cikkek, így például a televíziók, hűtőszekrények kereskedelme. E termékek vezető exportőre a szocialista országok közül a Szovjetunió, amely 1981-ben egymilliónál több rádiót, 480 ezer televíziókészüléket és 374 ezer hűtőszekrényt exportált a többi KGST-tagországba. Ugyanakkor a Szovjetunió a legnagyobb vásárlója a többi KGST-tagországban gyártott közszükségleti cikkeknek: vásárlásai az elmúlt öt éves tervidőszakban 52 százalékkal bővültek. Bővülnek a

kölcsönös vásárlások az integráció más tagországaival között is. Bulgária például az elmúlt öt évben 40 százalékkal, Magyarország pedig 60 százalékkal növelte a közszükségleti cikkek importját. Gyorsan bővül az együttműködés azon formája is, amely a tagországok hatalmas áruházaival közötti árucserre-forgalomban testesül meg. A KGST titkárságának szakértői ezzel együtt is hangsúlyozzák, hogy a tagországok teljes árucserre-forgalmában a közszükségleti cikkek fajtájának súlya viszonylag szerény — mintegy 10 százalékos maradt. Sok közgazdász egyetért abban, hogy ez az arány elmarad a szocialista országok lehetőségeitől, de szükségleteitől is — írja a jelentés.

Végső búcsú a hősi halált halt bányászoktól

Szombaton délután kísérték utolsó útjára Oroszlányban a márkus-hegyi bányában tragikus szerencsétlenség következtében elhunyt 18 orosz és 4 lengyel bányászt. A gyászoló bányászvárosban fekete lobogók lengtek a lakó- és középületeken, a temetőhöz vezető utak mentén. Már a gyászszertartást megelőző órákban sok ezren vonultak a temetőbe, hogy végső búcsút vegyenek az elhunytaktól.

A temetőben, a felavatott koborsók mellett, díszőrséget álltak a párt, a kormány, a szakszervezet és a társadalmi szervezettek képviselői, köztük Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság, titkára és Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese. A közvetlen hozzátartozók, az özvegyek, az apa nélkül maradt gyerekek mellett ott voltak a szerencsétlenül járt bányászok közvetlen munkatársai is, kezükben tartották az elhunytak piros selyemre tűzött kintimentéseit. Eljöttek a végső búcsúra az ország valamennyi bányavállalatának küldöttei is.

A gyászinduló hangjai után Méhes Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tag-

ja, ipari miniszter vett búcsút a hősi halált halt bányászoktól. — A magyar szén-, érc- és ásványbányászat több évszázados történelmének egyik legszomorúbb és legtragikusabb fejezetét éltük át az elmúlt napokban, amikor az ország három különböző pontján 46 bányász vesztette életét — mondotta. Itt most azokat a társainkat kísérik utolsó útjukra, akiknek életét 1983. június 22-én a márkus-hegyi bányában oltották ki a természet vak erői. Harminckét magyar és négy lengyel bányásztól búcsúzunk, akiket áldozatos munkájuk közben váratlanul és alattomosan ragadtott el a kegyetlen halál.

Mélységes megrendüléssel hajtjuk meg előttük a fejünket. Családjaitokkal — akik számára a legdrágábbak voltak, a legfőbbet jelentették, a ferjét, az édesanyát, a gyermeket, a testvért — együtt gyászol az egész ipar, a magyar szénbányászat, az oroszországi szénmedence dolgozóinak nagy családja. Soha nem felejtjük, hogy közöttünk éltek és dolgoztak. E szénmedence történelme, a magyar szénbányászat nevéket örökre megőrzi. A hűségetekre és az elszántsá-

gotokra szavakban alig kifejezhető alázattal emlékezünk —

— A magyar szénbányászok nagy családjának tagja volt az a négy társunk is, akik a testvéri Lengyel Népköztársaság fiaként közöttünk dolgoztak és a tragédia áldozatai lettek. Őket ugyanazzal a fájdalommal búcsúztatjuk, mint magyar testvéreinket.

A márkus-hegyi bányászati üzem, ezt a nagy teljesítményű, modern új szénbányát felszereltük mindazokkal a gépekkel, berendezésekkel, amelyek megkönnyítik és úgy hittük, hogy biztonságossá teszik a bányászok munkáját — mondotta a továbbiakban a miniszter. — De június 22-én hajnali 4 óra 6 perckor mégis, újra bebizonyosodott, hogy a legkorszerűbb bányászásban is számolni kell a természet — sokszor kiszámíthatatlan — erőivel. A 36 bányász életét kioltó robbanás tragikus, intő példa számunkra. Soha, senki ne feledje, hogy a technika megannyi vívmánya mellett is szükség van az együtt dolgozóknak egymást féltő, lankadatlan éberségére és fegyelmére.

Ezután Jerzy Zielinski, a Lengyel Népköztársaság magyarországi nagykövete búcsúzott az elhunytaktól, honfitársaitól.

— A Lengyel Népköztársaság nevében mélységes részvételt és együttérzést fejeztem ki a hősi halált halt lengyel és magyar bányászoktól — mondotta. — Lengyelországban és Magyarországon is a kormányzat és a bányászat vezetése sokat áldozott és áldoz azért, hogy biztonságos legyen a föld alatti munka, de a márkus-hegyi tragédia arra is figyelmeztet bennünket, hogy a tudomány még nem győzte le a természet erőit, ezt a harcot megújuló erővel kell folytatni. Mélységes megrendüléssel hajtjuk meg előttük a fejünket a 36 hősi halált halt bányász előtt, akiknek elvesztése közös gyászként nehezíti a lengyel és a magyar bányásztársadalomra.

Az oroszországi bányászok nevében Varga Albert, a Bányavállalat vezérigazgatója mondott búcsúbeszédet.

Bányásztemetés volt ugyan ezen a napon Iszkaszentgyörgyön, ahol Lakatos Bertalan búcsúztatták. A többi szerencsétlenül járt bányászt a következő napokban korábbi lakóhelyükön, Mórton, Bokodon, Kecskéden, Pusztavámon, Bakonyárányon, Nagyvelegén, Tatabányán és Putnokon helyezik örök nyugalomra.

Színházfelújítás — technikai korszerűsítéssel

„Büvészkedhetnek” majd a rendezők

Amikor megszólal a harmadik gong, s fokozatosan elgyöngülnek a nézőteret megvilágító fények, lehalkul a jellegzetes, előadás előtti zsvaj is. A nézők arca a még függőnnyel takart színpad felé fordul (hagyományos előadáskezdés esetén), s számukra hallhatatlanul, az ügyelő fülkéjében mikrofonba mondja egy hang: „Figyelem, csendet kérek. Kezdünk.”

E pillanattól kezdve a hetek alatt begyakorolt rend szerint teszik a dolgukat, a látható és láthatatlan közreműködők. A fények, hangok szabályozói, a diszletek mozgatói, az öltöztetők, a fodrászok és kellékesek, az ügyelők és sűgők, a gépészeti berendezések kezelői ugyanúgy részesei az előadás sikerének, mint a színészek, énekes és táncos szereplők, a néma statiszták, vagy a zenekari tagok. Am róluk, a műszakiakról kevesebbet tudunk. Hány néző van vajon tisztában azzal, mit csinál egy színór-mester? Mi a dolga a fővilágosítónak, a diszletezőnek? Honnan tudja a színpadi forgó kezelője, hogy indítani kell a masináját? Hogy zajlik egy gyorsöltözés?

A szegedi nagyszínház felújításáról szóló cikkeink olvasói nyilván már sejtik, hogy a következőkben a technikai változásokról, a műszaki újdonságokról, az előadások zavartalanságát segítő berendezésekről szeretnénk vázlatos, előzetes képet rajzolni. Azokról, amelyek a néző jóformán észre sem vesz, ha zavartalanul működnek...

Az átépítés tervezőinek és megbízóinak szándéka szerint a ma Magyarországon fellelhető, vagy számunkra elérhető árú külföldi színpadtechnikai megoldásokat, segédesszközöket, rendszereket alkalmazzák majd — törekedve a korszerűsége, megbízhatósága, a költségekben pedig a mértékretartásra. Mert, hogy a nézőtér felől sorjában haladjunk, például a zenekari árkot süllyesztő-félemelő berendezés nem olcsó ugyan, de ha szükség van — és van! — a színpadtér bővítésére, nem lehet lemondani e kézenfekvő megoldásról. A játéktér tagítására egyébként más módon is törekedtek a tervezők: az úgynevezett hátsó színpad a játéktér része lesz, megnövelték a „deszkák” alapterületét.

A diszlettervezők jobban érvényesíthetik elképzeléseiket — s hogy ne kerüljenek nehezebb helyzetbe a diszlettervezők mozgatói, segítségül hívhatják a technikát. Távvezérelt húzógépek emelik,

süllyesztik majd az elemeket, s több lesz a kézihúzó is. A diszlettervezők gyorsaságán sok múlik — olykor másodpercek alatt kell szobaképből erdőrezletre, sivatagi kocsmából párizsi revü helyszínre „átdiszlettervezni” a színpadot. Ekkor kap szerepet a 11 méter átmérőjű forgó, amelynek két méter széles külső gyűrűje külön, s akár ellentétes irányban is mozoghat. A kilenc színpadi süllyesztő pedig egyéb „varázslatokra” is oszthatja a rendezőket...

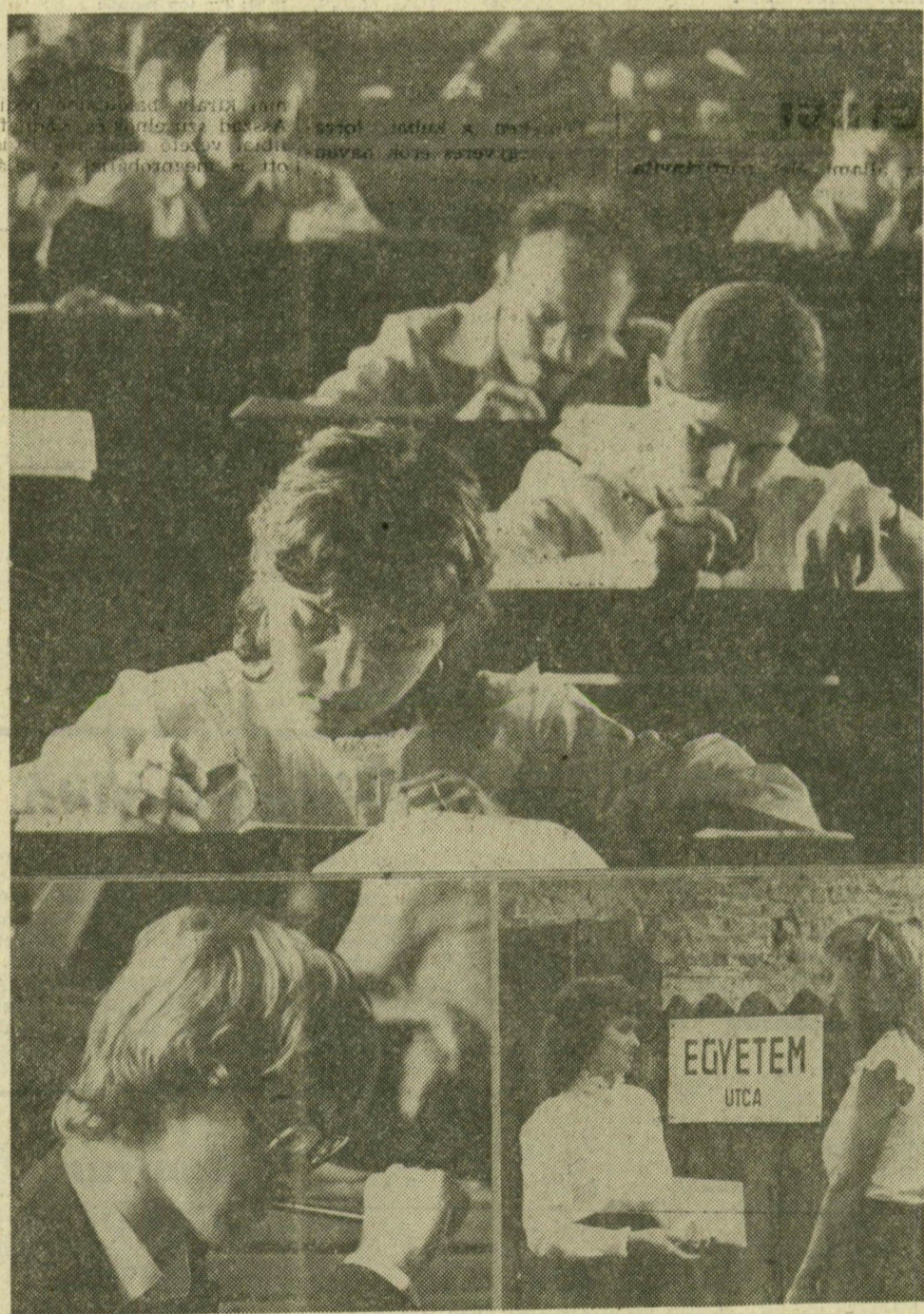
„Büvészkedhetnek” a színpadmestereknek, a technikai „karmestereknek” is kellett a régi színházban! Sokdiszletes előadásban ugyancsak ésszerűen kellett kézközbe tenniük a soros diszlettervezőket: szűkös volt a hely. Az átalakított színházban diszlettervező segít az elemek gyors pakolását, a színpad szintjéhez képest mínusz kilenc, illetve plusz tíz méter között közlekedve. A közreműködőknek az öltözők és a színpad közti lépcsőjárását pedig két személylift teszi majd feleslegessé. (A zárt láncú tévéhálózat pedig arra lesz jó, hogy senki se keshesse le a jelenetét!)

A Budapesti Elektroakusztikai Gyár lesz a szállítója a színház hangtechnikai rendszerének, a Konverta pedig a programozható, lyukkártyával vezérelt fényszabályozó berendezésnek. A műszaki adatok mellőzésére engedélyt kérve az olvasótól, annyit azért hadd mondjunk el, hogy a fényváltásokat dirigáló gép szinte korlátlan számú variációs lehetőséget biztosít a maga 224 áramkörével.

Az eddig már szóba került „láthatatlan” műszaki újdonságokon kívül jó néhány, még ennyire sem észrevehető változás teszi majd biztonságosabbá a zavartalan „nagyüzemet”. Hadd utaljunk csak a hangszilippel ellátott szellőzőgépházra, a bíróság épületében elhelyezett kazánházra, a — ne legyen rá szükség, de mégiscsak nélkülözhetetlen — víztárolókra a színpad fölött, a nézőtéri csillár mögé elrejtett szellőzőventilátorra... Ezek beszerzése, szerelése, kiszolgálása sem lesz kisebb feladat, mint magának az épületnek a megfiatalítása. Az átalakításnak a beruházási vállalatnál dolgozó felelőse kiszámította: a nyitás előtti hónapokban egyidejűleg 17

kivitelező, szerelő cégnek lesz munkatérülete a színház nagyszínházában... Pály Katalin

Felvételizők

Igen sok fiatalnak szinte sors- és életfordítóak ezek a napok. Itt is, ott is ünneplőbe öltözött fiúk, lányok sietnek az egyetemek és a főiskolák felé, s ha egy kicsit alaposabban szemügyre vesszük őket, nem nehéz észrevenni: ők bizony még nem azok közé tartoznak, akik már bizonyos rutinnal is, „szokással” évvégi vizsgaidőszakuk kollokviumaira vagy szigorlataira indulnak. Sőt a tét éppen az: lesz-e majd hosszú éveken át részük a

jövőben efféle vizsgadömpingekben (is). Az egyetemeken és a főiskolákon az írásbeli felvételi vizsgák ideje a mostani, mindazzal, ami ez idő tájt szükségszerű: drukkkal, készülődéssel, reményekkel és (bizony, sokaknak) csalódásokkal, jövőt alapozó és dokumentáló tettekkel. Képeink a József Attila Tudományegyetem bölcsészettudományi karának felvételi vizsgáin készültek.

Fiatal városok találkozója

„Öreg várak, ifjú városok” elnevezéssel kétnapos találkozó kezdődött szombaton Kapuváron, amelyre az utóbbi két évtizedben városi rangot kapott, egykor várossá vált, két évtizedes települések: Kisvárdá, Kapuvár, Sárospatak, Siklós és Szigetvár küldték el képviselőiket.

A találkozó vendégeit tisztelettel köszöntötték, majd a vendéglátók zenés-irodalmi műsort adtak a művelődési központban. Ezt követően városnéző sétára indult a találkozó, mintegy 200 résztvevője. Sportprogramon a meghívottak és a helybeliek versenyen mérték össze tudásukat. Vasárnap játékos vetélkedővel és kulturális műsorral folytatódik a program.